

“Đi Bán Muối”

Người Việt kiêng cử chuyện chết chóc nên dân gian thường tạo ra nhiều từ ngữ để thay thế cho từ “chết”. Người miền Nam hay nói về ai đó chết, tình cảm hay lịch sự thì nói “mất đi”, “theo ông bà“, hay “đi bán muối “.

Thí dụ:

- Ông ấy lúc rày khỏe không?
- Ông đi bán muối rồi! (Ngụ ý ông ấy đã chết)

Còn phong tục trong dân gian ba miền thì vô số kể: **ngủm cù tỏi, tiêu tán đường, đứt bóng, gặp Diêm Vương, vô hộp, đứt bóng đèn, thả hồn theo đất, chán cơm...**và phần lớn các từ mọc lên từ tầng lớp người nghèo khổ, chịu khó cho nên các từ ấy thường có khuynh hướng giản dị, có tính cách mỉa mai, chua xót .

“**Đi bán muối**” là do giới trẻ ngày nay dùng nhiều hơn, và đặc biệt là dân miền Nam thuộc về vùng sông núi, thôn quê. Chữ diêm trong diêm vương đồng âm là muối. Từ thời Pháp thuộc, người dân ai làm nghề bán muối là phạm tội chết, người Pháp muốn độc quyền trong việc quản lý chuyện mua bán muối và gạo. Cho nên nếu ai phạm tội sẽ bị trừng phạt và bị đày đi xa cho đến chết.

Ngoài ra nghề bán muối phải đi thật xa, hay gặp nhiều nguy hiểm trong việc vận tải. Nhiều người đi không trở lại hoặc nhiều người dùng những con thuyền buồm để dịch chuyển đường dài, có khi gặp dông bão không quay về. Cũng có những thuyền bè chất đầy các bao muối, lênh đênh trên biển cả tấp vào những thôn làng miền Nam, họ thường đến từ miền Trung, dùng những chiếc ghe bầu nhỏ và thường hay tấp vào miền đất như Gò Công, Rách Giá... để trao đổi mua bán.

Việc ai đó đi theo ghe muối, đi bán muối, làm liên tưởng đến hình ảnh đi xa, có khi không trở về, chỉ thấy ghe người đó đến rồi đi và biết rằng nó xa xôi cách trở cho nên họ mừng tưởng người đó đã chết, ví von cho họ là “đi bán muối .“

Mặt khác, muối cũng thường dùng để cúng cho linh hồn người chết. Người miền Tây giỗ quāi, vẫn có một mâm cúng đất đai với đầy đủ thức ăn và muối. Trà rượu có thể thiếu, song gạo muối như một lệ phẩm không thể thiếu, được gắn liền với người âm và những chuyện tâm linh. Những người đã khuất được người sống cúng gạo muối, liên tưởng họ có nhiều gạo muối và ăn không hết thì nghĩ đến chuyện đi bán, người chết mà đi bán muối, nghĩa là chết rồi, vì vậy người sống hay mượn từ ấy để diễn giải.

Một từ ngữ đơn sơ bình dân, đậm chất trữ tình, gợi lòng nhớ quê hương. Dĩa gạo muối trên mâm cúng cho những linh hồn, gợi lại hành trang của những người quê cha đất tổ, gợi lại lòng trắc ẩn của người dân quê mãi đi sâu vào lòng con người với lòng biết ơn!

Từ đi bán muối nghe như trống rỗng, nhưng hoa mỹ, đề cao người đã khuất, không làm chạm vào nỗi đau người thân còn sống. Ừ thì đi bán muối chỉ là cuộc đi xa thôi mà! Tuy nhiên mong sau này khi mình chết, có ai nhắc đến tên mình, mọi người sẽ nhẹ nhàng buông một câu, không buồn không vui, rằng: “*Nó đi bán muối cũng được mấy năm rồi* “.